

SVENSKA JERUSALEMSFÖRENINGENS TIDSKRIFT

ÅRGÅNG 111 – DECEMBER 2012 – NR 4

Det är dans och glädje på Den Gode Herdens svenska skola i Betlehem. Läs mer på sidan 4-9.

Foto: LM Adrian

Ur innehållet:

**Expressens utsände: Inte ens muren är för evigt
Kairos-Palestinadokumentet i julversion
Pilgrimsresa med start i Jordanien
Omstritt beslut: Födelsekyrkan på Världsarvslistan**

*sidan 10
sidan 13
sidan 19
sidan 23*

Vad är svenska Jerusalemsföreningen?

Svenska Jerusalemsföreningen grundades 1900 och har sedan dess varit verksam i Jerusalem och Betlehem genom skolor och sjukhus.

I dag driver föreningen Den Gode Herdens skola för 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen. Skolans namn är Den Gode Herdens svenska skola. Mer än 60 procent av driften betalas via gåvor från enskilda svenskar, stiftelser, fonder, kollektor och fadder gåvor.

Jerusalemsföreningen äger, underhåller och upplåter en sjukhusbyggnad, också i Betlehem, till den palestinska hälsovårdsmyndigheten. Biskop Jan-Olof Johansson är ordförande.

Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift utkommer med fyra nummer per år. Du som inte får tidskriften hem till dig men vill ha det, kan meddela detta på sjs@brevet.nu eller sätt in en gåva till Svenska Jerusalemsföreningen på pg 2069-3 eller bg 401-3330 och ange på talongen "ny medlem".

Medlemsavgiften i Svenska Jerusalemsföreningen är 150 kr/år.

Tre ben

Svenska Jerusalemsföreningen vill genom skolverksamheten:

- stärka kvinnans ställning genom att erbjuda kvalificerad undervisning för flickor och rusta dem för att ta ansvar i det lokala samhället
- bidra till fred och försoning och erbjuda såväl kristna som muslimska flickor i Betlehemsområdet undervisning. Om flickor har varit bänkkamrater i upp till tolv år, menar Jerusalemsföreningen, att man därmed har byggt broar över religions- och kulturgränser som leder till förståelse för varandra i en region där dessa kontakter inte är alltför vanliga
- stärka den kristna minoriteten i Jesu egen födelsestad.

Beställ boken om Den Gode Herdens skolas första rektor – och om Jerusalemsföreningens historia

Boken *En svensk i Jerusalem* kostar 200 kr. Sätt in pengarna på pg 2069-3. Ange "Signeboken". För varje tiotal exemplar som beställs, skickas en bok med gratis!

Utställningen om Signe Ekblad och om föreningens arbete i Jerusalem och Betlehem finns för närvarande i Norrköping (se adress Jonas Agestam på sista sidan!) och kommer senare att visas på andra platser.

Innehållsförteckning:

<i>Ordföranden har ordet: Närhet och avstånd!</i>	3
Glädje och dans och glädje på Den Gode Herdens skola	4
Expressens utsände: <i>Inte ens muren är för evigt</i>	10
<i>Kairos Palestina-dokumentet kommer i julversion</i>	13
<i>Årsmöte i Stockholm</i>	14
Göran Rask: <i>Det kristna efterspelet till den arabiska våren, del 2</i>	15
Anna Karin Hammar: <i>Döpt till kärlek och tjänst</i>	19
Födelsekyrkan – ett världsarv	23
Kollektecirkulär	26
<i>Gåvoredovisning</i>	27
<i>Gåvosammansättning</i>	27
<i>Faddertalong</i>	27
<i>Adresser</i>	28

Närhet och avstånd

Det är få ställen där motsatsparet närhet och avstånd blir så tydligt som i Jerusalem och Betlehem.

Jerusalem ligger inte långt från Betlehem. Judendom, kristendom och islam har mycket gemensamt. Palestinier och israeler lever mycket nära varandra. Tempelklippan och Golgataklippan ligger på bara ett par hundra meters avstånd. Israeliska regeringskansliet ligger inte långt från den palestinske presidentens kontor i Ramallah.

Och så kan vi hålla på och räkna upp det som ligger så nära vartannat men samtidigt på ett avstånd som verkar näst intill omöjligt att överbrygga

Vid mitt senaste besök i Jerusalem frågade jag en välinformerad person vad som händer nu och om det trots allt finns några ljuspunkter i förhållandet mellan israeler och palestinier. Hans svar var kort och dystert: Avståndet dem emellan blir bara större och större. Vad detta betyder och får för konsekvens vet naturligtvis ingen. När jag skriver detta ökar avståndet ytterligare samtidigt som raketernas räckvidd från båda sidor markerar hur nära det är mellan Gaza och Tel Aviv.

Men Betlehem pyntas ändå för julen och gör sig redo att ta emot julfirare till alla tre jular som man firar där. Den västerländska julen 25 december, den österländska 7 januari och den armeniska 19 januari.

På Den Gode Herdens skola gör man sig också beredd att fira jul. Visst blir det märkligt att som kristen minoritet fira jul i en alltmer tydlig muslimsk omgivning vilket är situationen idag i Betlehem. Men Jesus röner stor respekt inom islam och närheten mellan kristna och muslimer är också synlig i Betlehem. På skolan som nu har en majoritet av muslimska flickor är julfirandet en självklarhet.

Det kan verka hopplöst att avståndet mellan folken bara ökar men det värsta är om man finner sig i det och inte verkar för att människor möts. Utmaningen för vår skola är att fortsätta att verka för närhet mellan människor i det palestinska samhället och hoppet är att muren ska falla och närheten mellan israeler och palestinier också ska manifesteras i samförstånd, fred och rättvisa.

En uppmaning kom just från Jerusalem att inte bara verka för att stoppa det våld som nu trappas upp utan också för att dialogen och samtalen kommer igång igen om fred.

Julens budskap är glädje och fred åt alla. Det är julhälsningen både från och till Betlehem i år också. Låt oss hålla fast vid det och stödja alla goda krafter som vill förverkliga detta.

Jan-Olof Johansson
Ordförande, biskop

Glädje och dans på Gode Herdens skola

Men ekonomin är ansträngd

– Det är svårt att få in skolavgifterna. Även om ni svenskar är frikostiga och bekostar en stor del av undervisningen, måste alla föräldrar också betala en skolavgift, avhängigt av hur mycket de tjänar, berättar Aida Abu Mohr, rektorn på den Gode Herdens svenska skola.

Styrelsen för Svenska Jerusalemsföreningen har beslutat att ingen skall behöva lämna skolan för att föräldrarna inte har råd. Man får då skolavgiften reducerad eller helt subventionerad.

Men det blir svårare och svårare. De som har arbete betalar i tid, men de utan arbete ligger alltid efter med betalningen.

Jag frågar varför alla måste betala:

– Det är en viktig principalsak. Även om de bara betalar en bråkdel av vad undervisningen kostar, är det viktigt med skolavgifterna. De statliga skolorna med dåligt utbildade lärare och med stora klasser, där är undervisningen gratis. Skulle vår skola också vara helt gratis, tror folk att vi är lika dåliga som de statliga, menar rektorn.

Aida Abu Mohr bekymrar sig över att det blir färre och färre elever med kristen bakgrund:

De kristna skolorna allt viktigare

– Nu för tiden är det bara drygt 1,5 procent kristna på hela Västbanken och andelen

Rektorn Aida ser både för- och nackdelar med att pojkar ska få börja gå på Den gode herdens skola. Foto: LM Adrian.

Som förr i Sverige; uppställning efter rast.

kristna i Betlehem har sjunkit till under 20 procent. För några år sedan var vi över 30 procent, men många kristna ser ingen framtid här i landet.

– Därför är det så otroligt viktigt att det finns kristna skolor som denna. Skulle vi inte finnas blir det ännu ett tecken på att kristna lämnar Betlehem. Vi behöver allt stöd, mest i form av pengar, som vi kan få.

Vatten finns bara vissa dagar

Och rektorn berättar om kommande byggprojekt som är kostsamma:

– Nu har vi vatten bara vissa dagar och ibland bara ett par timmar om dagen, säger hon och fortsätter:

– Hade vi kunnat bygga en stor damm för att fånga upp regnvatten kan vi vara självförsörjande med sådant vi kan använda regnvattnet till. Kranvatten samlar vi i tankar, men hade behövt större tankar för att magasinera vatten de dagar vi får vattentilldelning.

Och Aida berättar om en situation hon tyckte var pinsam; det skulle komma en grupp med 45 svenskar och besöka skolan och hon ville bjuda på kaffe. I god tid hade hon informerat myndigheterna att hon verkligen behövde vatten den dagen och de lovade att ordna fram. Men vattnet kom först två timmar efter det att svenskarna hade åkt.

Jag flikar in att det var väl inte så farligt, värre är det väl för dem som bor och arbetar i Betlehem.

Söta, uppmärksamma och glada är flickorna på skolan. Foto: Monica Lövestam.

Och Aida Abu Mohr svarar som den sanne palestiniern hon är:

– Det är en skam att inte kunna bjuda gäster på mat!

Aida är själv metodiklektor i biologi på den intelligande lärarhögskolan, ett engagemang hon har kvar några timmar i veckan.

– Jag är så glad över den pedagogiska utvecklingen på skolan, säger hon. Vi arbetar både med teknik (läs datorer) och drama i undervisningen.

Eleverna bättre än lärarna på sociala medier

Eleverna är, precis som i Sverige, ofta bättre på att ta till sig den nya tekniken; facebook och sociala medier är utbredd också i Palestina och det gäller för lärarna att hänga med i utvecklingen:

– Förr var lärare bäst på allt, säger rektorn. Nu ser de sig omkörda av eleverna som irriterar sig på ålderdomliga undervisningsätt.

Varje vecka går rektorn runt i klasserna och utvärderar lektionerna:

– Jag vägleder, kritiserar, berömmar. Det är en ständigt pågående utvärdering av undervisningen. Och lärarna uppskattar det. Då ser jag också vilken typ av fortbildning som vi behöver ordna, antingen själva eller tillsammans med andra privatskolor i betlehemsområdet!

Släpps pojkar in på skolan nu?

För några år sedan diskuterades i skolstyrelsen om man skulle öppna upp skolan också för pojkar.

Det är både för- och nackdelar, menar rektorn. Fördelarna är att då kan famil-

Flickorna övar in den palestinska Dapkeh-dansen inför framträdande på Krubbans torg på Skolans dag. Foto: Monica Lövestam.

jerna skicka alla sina barn hit, nackdelarna är att många, inte minst de muslimska familjerna, tycker att det är värdefullt att det bara går flickor på denna skola.

För närvarande är Den Gode Herdens svenska skola en av två som är öppen för bara flickor.

– Vi vet inte hur föräldrarna skulle reagera om det började pojkar i klasserna; i de mindre årskurserna tror jag inte att det är några problem, men när eleverna kommer upp i tonåren tror jag att det finns familjer som skulle ha invändningar, menar rektorn och fortsätter:

– Fortfarande är det lite tabu att ha kontakter med det andra könet utanför de av vuxna kontrollerade situationerna. Men jag är inte främmande för att försöka. Vi har satt upp anslag i kyrkorna att också pojkar är välkomna, men ännu har inga föräldrar nappat. Men det kommer säkert och då får vi sakta men säkert prova.

Stolt över att det är en svensk skola

– Men det viktigaste för oss är faktiskt att vi är en svensk skola. Skolans historia är ärorik och nästa år ska vi fira 50-års jubileum. Då är det femtio år sedan vi flyttade in i denna byggnad och det ska vi fira. Men historien går tillbaka ända till Signe Ekblads tid som kom hit på 1910-talet. Jag är glad över att få vara en av hennes efterträdare, säger rektor Aida Abu Mohr. ■

Lars Micael Adrian

Arne Lapidus har varit mellanösternskribent i över 30 år Foto: LM Adrian.

Expressens utsände:

Inte ens muren är för evigt!

Jag kan inte förstå varför en del är så pessimistiska när det gäller Israel/ Palestina konflikten. Inte ens muren är nödvändigtvis för evigt!

Arne Lapidus har varit Mellanösternreporter i 30 år och jobbar för Expressen, Göteborgs-Posten och Dagen. Bosatt i Tel Aviv, "en öppen stad, med väldigt lite historia" i motsats till Jerusalem, "en tung stad med för mycket historia och för lite geografi", bevakar han för dessa tidningars räkning utvecklingen i området.

– Det är mycket mer öppet nu än när jag kom hit. På 80-talet var det tabu för en israel att tala med en palestinier, och vice versa. Nu har de förhandlat med varandra, därmed är tabut brutet och det är möjligt att när som helst ta upp förhandlingarna igen, menar Arne Lapidus.

– På kort sikt kan man ibland tycka det ser mörkt ut, men i ett längre perspektiv är jag hoppfull om att det blir en lösning på Israel/Palestinakonflikten.

Jag frågar om påståendet "om Israel vill fred, blir det fred" stämmer.

– Nej det stämmer inte!

Båda sidor "lika goda kålsupare!"

Lapidus menar att båda sidorna är "lika goda kålsupare" och att ledarskapen har förrätt sina respektive folk.

– Arafat försummade inviter under slutet av 90-talet, Abu Mazen, den nuvarande palestinske ledaren på Västbanken, vågade inte gå hela vägen i en överenskommelse som förhandlades fram.

Men också det israeliska ledarskapet har försuttit chanser.

– Israel bär ett stort ansvar för den aktuella situationen och bristen på hänsyn, för övergreppen vid gränsövergångarna. Men sedan den andra palestinska intifadan i början av 2000-talet, har hela det israeliska samhället drivits högerut. Inför varje fredsförhandling var det ofta någon Hamas-stödd självmordsbombare som sprängde en buss eller ett kafé, berättar Arne Lapidus och fortsätter frågande:

– Och vilken israelisk förhandlare kan då, dagen efter, sätta sig vid förhandlingsbordet?

Vi kommer in på det stundande valet till det israeliska parlamentet, Knesset, i januari 2013. Två block står mot varandra, högerblocket lett av premiärminister Netanyahu och ett splittrat vänsterblock.

Valet i januari står mellan hotbilder från Iran och klassklyftor i Israel

– Högeren målar upp hotet från Iran som det allt överskuggande, medan vänstern tar upp de ökade klassklyftorna och det raserade välfärdssamhället i Israel. Netanyahu vill ha majoritet för att göra det han tycker är rätt gentemot Iran, medan vänstern skjuter in sig mer på inrikesfrågorna

Jag frågar om USA:s roll gentemot Israel.

– Det finns en grundläggande amerikansk sympati för Israel som går över parti-gränserna, även om ledningen kan ha kritiska synpunkter på t ex bosättningspolitiken. USA:s officiella linje är dock att de inblandade parterna bär det största ansvaret. USA menar sig inte kunna pressa fram en fred, enligt Arne Lapidus.

Vanliga människor vill ha en två-statslösning

Sedan Osloöverenskommelsen i början av 1990-talet har Västbanken delats upp i så kallade A-zoner (palestinska), B-zoner (gemensam förvaltning) och C-zoner (helt israeliska) som en etapp på väg mot en två-statslösning. Sedan dess har det gått över 20 år, israeliska bosättningar har ökat och den palestinska staten har inte kommit till stånd. Korruptionen inom det styrande skiktet på den palestinska sidan var stort, åtminstone under Arafats tid som ledare, behovet av att skapa välstånd är kvar på båda sidor och de yttre hoten har inte blivit mindre.

– Israeliska ledare som Netanyahu har uttalat sig för en tvåstatslösning, även om det mest är en läpparnas bekännelse. Samtidigt visar opinionsmätningar på båda sidor att vanliga människor fortfarande vill ha en tvåstatslösning, enligt Arne Lapidus.

Han påpekar att de flesta fredsplaner i omlopp innefattar förslag om ett utbyte av land mellan Israel och det blivande Palestina, detta för att komma runt problemet att evakuera 100 000-tals bosättare från Västbanken. Enligt vissa beräkningar skulle upp till 80 procent av bosättarna kunna stanna kvar om 4-5 procent av området längs den "gröna linjen" (stilleståndslinjen före 1967) överfördes till Israel, som då i sin tur skulle kompensera den palestinska staten med motsvarande landyta på annat håll.

Byt land mot land!

Israeliska och palestinska ledare har fört långtgående samtal enligt dessa linjer, men

Förhandlingarna mellan israeler och palestinier kommer att återupptas. Jag är optimist, säger Arne Lapidus.

inte kommit överens. Stora bosättningar som Ariel och Maale Adumim långt in på Västbanken komplicerar läget.

– Visst skulle man kunna byta land mot land och flytta bosättare, precis som i Gaza, så att det kan bli en palestinsk stat. Det tror jag är den mest realistiska lösningen, menar Arne Lapidus.

Skulle det bli en en-statslösning, skulle det skapa nya problem. Vad händer med ambitionen att skapa en judisk stat? Kan den nya staten bli en demokratisk stat? Hur ser befolkningsutvecklingen ut inom respektive befolkningsgrupper?

Lapidus ser visserligen att situationen inte är enkel, men är ändå optimist. Förhandlingar kommer att återupptas, menar han.

Som korrespondent i Israel under mer än 30 år äger Lapidus ett perspektiv som är få förunnat. Han kan välja ämne och infallsvinklar till sina artiklar som passar de olika tidningsredaktionerna. Han kan skriva om böcker, spegla kulturella händelser eller politiska skeenden.

Och han äger känslan för vad som är gångbart för den svenska läsekretsen. Varje sommar tar han paus från hetluften i Mellanöstern och arbetar på redaktion hemma i Sverige

– Under åren har jag byggt upp en bra dialog med hemmaredaktionerna. Reportage och artiklar växer fram i en bra dialog. Man brukar säga att objektivitet innebär att låta båda sidor representeras av sina bästa argument. Jag strävar efter att följa den principen i mina artiklar. ■

Lars Micael Adrian

Kairos Palestina kommer i julversion!

Hur kan vi vara kristna och verka för en rättvis värld där vi bor?

Detta är huvudbudskapet i det som kallas Kairos (Guds nu)-Palestina-dokumentet och som tagits fram av alla kyrkoledarna i Jerusalem för tre år sedan.

Nu har det kommit en uppdatering av dokumentet lagom till adventssöndagarna och jul som kallas Kairos Palestine Christmas 2012.

Dokumentet i sin helhet (26 sidor) finns att ladda ner på Svenska Jerusalemsföreningens hemsida.

– Vi är så glada över att våra tankar om hur det är att vara kristen i var och ens specifika situation, berättar generalsekreteraren för Kairos Palestine Rifat Odeh Kassis i Betlehem och fortsätter:

– Dokumentet ger ett verktyg för alla, vare sig du bor i Indien, Sverige, Sydafrika eller i Palestina, att arbeta för en rättvis värld, det är det som är andemeningen i hela dokumentet

Särskilt glad är Odeh Kassis att dokumentets tankar har spritt sig utanför kyr-

På Kairos Palestinas lilla kontor deltidssamarbetar Martha Tousen och generalsekreteraren Rifat Odeh Kassis med att inspirera andra att använda sig av dokumentet. Foto: LM Adrian.

korna, till sekulära organisationer och där tro, hopp och kärlek har fått genomsyra också dessa organisationers sätt att förhålla sig till sin omvärld.

Evangeliets ord om att Älska sin fiende får en alldeles speciell innebörd när "fienden" är svår att älska, när "fienden" är den som ockuperar, när "fienden" är den som utsätter en för förtryck.

Tro hopp och kärlek sprids utanför kyrkorna

– I Palestina har som exempel den respekterade organisationen ARIJ som arbetar med vattenfrågor på Västbanken anammat Kairos Palestines synsätt och på det viset genomsyrar evangeliets budskap också deras arbete med att försöka lösa bristen på vattenfrågorna i en region där vattnet ransoneras.

Det nu framtagna jul-budskapet har fyra kapitler som alla har anknytning till julens stad Betlehem; israeliska bosättningar, landkonfiskationen i och runt Betlehem murens effekter runt Betlehem och vattenförsörjningen i Betlehem.

Alla kapitlens är skrivna av kyrkoledarna och varje tema tar dels upp själva saksfrågan, men också ett sätt att förhålla sig till lösningar utan att för den skull gripas av vanmakt och hämndlystnad.

– Alla vet var Betlehem ligger, vem få vet om i vilken situation vi lever, säger Rifat Odeh Kassis.

– De israeliska bosättarna förbrukar nio gånger mer vatten än vad vi palestinier har tillgång till. Bara två av tretton vattenkällor kontrolleras av palestinerna i och runt Betlehem. Ändå tvingas vi betala mer för vattnet vi förbrukar än vad bosättarna får göra. Är detta en rättvis värld? frågar sig Odeh Kassis. ■

Lars Micael Adrian

Fotnot:

På youtube.com finns en bra film, 16,31 minuter lång. Skriv Kairos Palestine, klicka på: Kairos Palestine with English subtitles

Svenska Jerusalemsföreningens årshögtid

Söndagen den 13 januari 2013 i Storkyrkan, Stockholm

Kl 11.00 Högmässa
med bl. a biskop Jan-Olof Johansson

Efter högmässan kyrkkaffe i Storkyrkosalen
med föredrag av professor Stig Norin om Signe Ekblad,
utställningen En svenska i Jerusalem visas.

Därefter Svenska Jerusalemsföreningens årsmöte.

Varmt välkommen!

Det kristna efterspelet till den arabiska våren

del 2

I förra numret inledde Göran Rask, stiftskonsulent i Skara, tillika kassör i Jerusalemsföreningen, en analys hur efterdyningarna av den arabiska våren påverkar de kristna i regionen. I detta nummer avslutas denna reflektion.

Kyrkornas interna frågor

Kyrkorna i Mellanöstern har inte bara ett yttre tryck att tampas med. Mellanösterns kristna råd (MECC) har länge kämpat för sin existens av olika skäl.

Förra året trodde vi alla att det äntligen skulle bli en samlande kraft för kyrkorna i Mellanöstern igen, men den katolska prästen som valdes till generalsekreterare utsågs i somras till biskop för ett stift i Libanon.

Nu organiseras MECC om igen.

Stor omsättning av personer i kyrkoledningarna

I det heliga landet har bara två av tretton kyrkoledare palestinsk bakgrund, mot tidigare tre. Då faller mycket ansvar på vår lutherska kyrkas biskop Munib Yuonan.

I denna lilla lutherska kyrka har man länge haft problem med att de få församlingarna gör omsättningen bland pastorerna liten. Men i år flyttade en pastor till Chile och palestinierna i diasporan där. Det gjorde att det blev plats för en nyutexaminerad pastor att få en tjänst i en församling. Biskopen gjorde då en rockad så att pastorn i Ramallah flyttade till Beit Jala, den nyutexaminerade pastorn fick komma till Beit Sahour. Och pastor Imad har flyttat från Beit Sahour till den större församlingen i Ramallah.

Det har varit och är en omvälvande och osäker tid för Mellanösterns största kyrka – den koptisk ortodoxa kyrkan. Kopterna har nyligen fått en ny påve, biskopen Tawadros, efter Shenouda III som avled i mars i år. Valet gick till så att namnen på tre kandidater som vaskats fram, skrivs på tre lappar som läggs i en biskopshatt, och en ung pojke drar en lapp. Den vars namn står på lappen blir påve genom att Gud dirigerat pojken.

Svenska kyrkan har för närvarande ingen utsänd i Egypten och man tvekar att tillsätta någon på grund av det osäkra politiska läget.

Två-stats lösningen inte längre möjlig?

I våras var jag tillsammans med en grupp från Skara stift i Egypten och därefter i Israel och Palestina. Vi hade många möten med israeler och palestinier som på olika sätt grep tag i gruppens deltagare.

Det som tyvärr gav ett bestående intryck var föreläsarnas uppgivenhet. Mötena fylldes av en hopplöshet inför framtiden som var så stark att deltagare i resegruppen grät.

Det vi upplevde i dessa möten var att en tvåstatslösning inte längre är möjlig – bosättningsarna och kantoniseringen av Västbanken gör en Palestinsk stat omöjlig.

En enstatslösning i nuvarande form innebär en apartheidstat där ett folk lever utan rättigheter - detta är inte heller möjligt.

Muren skiljer palestinier från palestinier, inte palestinier från israeler. Foto: LM Adrian.

Så absurd är muren byggd att palestinier är helt instängda och Israel har byggt underjordiska vägar/tunnlar så att palestinier kan åka till sin enklav. Bilden är från nordvästra Jerusalem. Foto: LM Adrian.

Men ingen har någon ny lösning, däri låg hopplösheten. Kanske finns det fortfarande något litet hopp för en tvåstatslösning om bosättningspolitiken upphör.

Kairos Palestina-dokumentet

Ungefär samma budskap, att ockupationen måste upphöra, kunde vi höra på Världens fest i Malmö i september, på ett av de välbesökta seminarierna. Det handlade om Kairos Palestina dokumentet. Föreläsare var den katolska prästen Jamal Khadr. Han är också lärare på det katolska seminariet samt biträdande professor på Bethlehems Universitet.

Han förklarade bakgrunden till och syftet med Kairos Palestina dokumentet:

Det är ett rop från de kristna i Palestina, dels till sig själva och dels till världens kristna att de inte vill ge upp trots den hopplöshet som breder ut sig. Trots att en tvåstatslösning kanske inte längre är möjlig på grund av Israels bosättningspolitik, vill de hålla fast vid hoppet.

Det är som han sa: *"Hope against hope. Our reality is a dead end, but we refuse to give up our hope despite violence and religious fanaticism from settlers".* (hopp står mot hopp. Vår verklighet är en återvändsgränd, men vi vägrar att ge upp vårt hopp trots våld och religiös fanatism från bosättare).

Kairosdokumentet vill att kyrkans och de kristnas tro, hopp och kärlek – skall uttryckas inte bara i ord utan i handling.

Martin Junge, lutherska världsförbundets generalsekreterare och duktig på att tala kontextuell teologi hade ett liknande budskap när han på ett Världens fest seminarium talade om att vara kyrka i samhället. Idag har vi fått ett Kairosdokument i linje med det som tidigare utmanade oss från Sydafrika. Ett dokument som utmanar oss kristna i Sverige att visa vår tro i solidarisk handling!

Amos Oz manar "till att vara pro-fred"

Jag läste nyligen en liten skrift som var en rapport från ett seminarium med Amos Oz – hur man botar en fanatiker.

Amos Oz säger där bland annat, att man inte kan välja mellan att vara pro-palestinier eller pro-israel – man måste vara pro-fred och det enda möjliga är en tvåstatslösning.

Detsamma sa Jamal Khadr: *"You cannot be on one side only – to be friends with Palestinians you need to be friends with the Israelis, we want all to be able to live in peace and dignity."* (Du kan inte bara vara på en sida – för att vara vän med palestinerna måste du vara vän med israelerna. Vi vill alla kunna leva i fred och värdighet).

Detta är Svenska kyrkans tydliga ståndpunkt: Israels rätt att existera i fred och trygghet är lika viktig som palestinernas rätt till fred, trygghet och ett värdigt liv.

Ockupationen är synd både mot de drabbade och ockupanten

Ockupationen är problemet – den är som biskop Munib Younan säger, en synd både mot den som drabbas och den som ockuperar.

De kristna i Mellanöstern lever idag under många olika och separata svårigheter med förtryck och våld, inte minst i Syrien. Men deras olika situationer hör också samman. Som kyrka, både på nationell nivå, stift och i församlingarna, är det vår uppgift att stödja de kristna som på olika sätt lider, de är en del av oss, vi hör samman i en kyrka.

I nöd och katastrof hjälper vi alla oavsett tro och tillhörighet, därför är Svenska kyrkan direkt och genom ACT (kyrkans internationella arbete) på plats för att ge stöd och bistånd i Mellanöstern.

Vi kan stödja genom insamlingar och genom att sprida information, samt påverka våra kommuner att ta hand om de flyktingar som kommer till oss och hjälpa där vår specifika hjälp behövs.

Och i Kairos Palestinadokumentet finns tydliga kopplingar till oss som kyrka, stift och pastorat.

Visa solidaritet!

Enligt Jamal Khadr och Kairos Palestinadokumentet kan vi:

Kreativitet i skuggan av muren. Foto: Lars-Ove Sjöstedt.

1. Visa solidaritet genom att besöka de kristna i det heliga landet för att själva se och uppleva.
2. Bearbeta de teologiska avarter i en kristenhet som försvarar ockupationens våld och förtryck
3. Bojkotta produkter från bosättningar. Svenska kyrkan arbetar med att påverka för korrekt ursprungsmärkning så att vi exempelvis kan se var de israeliska avokadorna är producerade.
4. Stödja de institutioner Svenska kyrkan har direkt och indirekt i Israel och Palestina – Svenska Teologiska Institutet, Augusta Victoria sjukhuset, lutherska världsförbundets yrkesskola, den lutherska kyrkans skolor, konsthögskolan och det internationella centrat i Bethlehem, kyrkornas världsråds ekumeniska center i Jerusalem där även det ekumeniska följeslagaprogrammet finns, samt Jerusalemsföreningens Den gode herdens skola i Betlehem och det Palestinska bibelsällskapet.
5. Slutligen men inte minst viktigt – att fortsätta dialogen med företrädare för den judiska tron! Något vi gör främst genom Svenska Teologiska institutet i Jerusalem, men delvis även i Sverige.

En sista uppmaning jag vill lägga till som inte fanns med i fader Jamals tal om stöd. Det är att ni i pastorat och församlingar stödjer de som vill åka ut som ekumeniska följeslagare genom Sverige kristna råd – när de åker och att ni lyssnar på dem när de kommit hem.

Vi löser inte konflikterna i Mellanöstern genom att handla enligt Kairos Palestinadokumentet, men i liten skala visar vi att vår tro, vårt hopp och vår kärlek får konsekvenser som likt ringar på vatten kan sprida sig och skapa en rörelse som kan förändra.

Denna trovärdighet kan ge hopp även till de drabbade i övriga Mellanöstern då de ser att kyrkorna i väst bryr sig om dem, vilket kan ge kraft till dem att stanna kvar för att skapa ett värdigt liv idag och åt kommande generationer. Det är mitt hopp!

■
Göran Rask

Döpt till kärlek och tjänst

Av stiftsadjunkt Anna Karin Hammar, Uppsala

Först älskad kan människan tjäna. Så ljuder rösten om kärlek först vid Jesu dop. Därefter vidtar tjänsten.

Det var som om tiden stod stilla. Vi var vid Jordanflodens strand och erfor förnyelse av våra dop med vattnet ur floden. Ett kors ritat i handflatan med jordanflodens vatten och det enkla tydningsordet: Ditt dops Gud älskar dig.

Vi som färdades denna pilgrims- och utbildningsresa i kyrkans diakoni och mission var tjugotre ungdomar och vuxna engagerade i internationellt arbete i Uppsala stift.

Med stöd av Uppsala stift, Lunds Missionssällskap och många församlingar, fick vi möjlighet att resa en ny pilgrimsrutt.

Via Amman kom vi till Betania, Jesu dopplats på Jordanflodens östra strand, på Östbanken.

Där besökte vi det nya pilgrimscentret som den lutherska kyrkan i Palestina och Jordanien, ELCJHL, låter bygga.

Börja pilgrimsresorna i Jordanien!

Att låta pilgrimsresan gå via Amman och stanna till vid Jesu dop är inte bara bra av säkerhetsskäl. Det är också att knyta an till tidig liturgihistoria. Jesu dop är i många österländska ortodoxa kyrkor en stor fest och har varit så sedan tidig kristen tid.

Den ortodoxe teologen Alexander Schmemmann menade att det var treenighetens

Vid Jesu dopplats på Östbanken, stående artikelförfattaren Anna Karin Hammar. Foto: Lars-Ove Sjöstedt.

Olivskörd – en symbol för liv och växtkraft – en symbolhandling att vara med och plantera och plocka. Foto: Lars-Ove Sjöstedt.

första offentliga framträdande i historien. Så förbinds Jesu dop med alla dop i Faderns, och Sonens, och den helige Andes namn.

Kallad till kreativitet

Vi fortsatte till Betlehem och fick fördjupad inblick i kyrkans diakoni och mission. Initiativtagaren till kulturinstitutionerna Diyars konsortium i Betlehem, kyrkoherden i den lutherska församlingen, teologen Mitri Raheb, tolkade kyrkans mission i Palestina:

Vi upplever mycken förstörelse i skuggan av ockupation och muren, men framför allt är vi kallade till kreativitet. Joh. 10:10 är vårt signum och det handlar om att Kristus kommer för att vi ska ha liv och liv i överflöd.

Kyrkans mission i denna situation, menade Mitri Raheb, är fyrfaldig.

- 1) att arbeta med en dynamisk identitet i en situation där ersättningsteologi och ersättningspolitik äger rum gällande den lokala palestinska befolkningens religiösa och kulturella rötter i sitt land,
- 2) att tjäna befolkningen i deras behov,
- 3) att utföra profetiskt arbete för rättvisa och fred och
- 4) att bygga hopp i ett stundtals sofistikerat apartheidsystem med inga lätta lösningar i sikte.

Medan de flesta fakta på marken under de senaste tjugo åren tyder på en försämring av den palestinska lokalbefolkningens villkor, finns det några tecken som tyder på utveckling och förbättring. Palestiniernas kulturella skapande har samtidigt befunnit sig i stadigt växande och den palestinska identiteten har hämtat ny styrka ur sina kulturella och religiösa rötter.

Olivträd planteras av palestinier och israeliska fredsvänner

I centrum för den palestinska kulturen finns olivträdet.

Ockupationsmakten vet vad den gör när den hugger ner och rycker upp olivträd ur Palestinas jord. Men många hjälps åt att plantera nya träd, palestinska bönder ofta med hjälp av israeliska fredsarbetare och internationella volontärer. Vår resande missionskola fick vara med om att skörda oliver och samla in dem för att kallpressas till olivolja.

Vi gav också vårt bidrag till att plantera olivträd på ockuperad mark. Det fick samtidigt vara vår klimatkompensation för de långa flygresorna. Det hinder som bosättarna och bosättningspolitiken utgör för en rättvis fred finns artikulerat i det folkliga kravet på bojkott av bosättningsprodukter.

Kairos Palestina

I den palestinska kyrkans kairosdokument finns de tre strategierna BDS, dvs Boycott, Divestment och Sanctions (bojkott, avinvesteringar och sanktioner).

När vi reste var de amerikanska kyrkorna djupt engagerade i dessa frågor. I våra förberedelser hade vi förvissat oss om att Svenska kyrkan säljer sina aktier så fort ett bolag arbetar på bosättningar på ockuperad mark.

Med kravet på ursprungsmärkning på varor som kommer från israeliska bosättningar kan dessa lättare undvikas. Som det är nu måste många av försiktighetsskäl bojkotta alla israeliska varor.

Kyrkans mission och diakoni tar olika form beroende på kontext.

Under apartheidtiden i Sydafrika betydde inte minst de vanliga kyrktanterna i Europa mycket för att bojkotten skulle vara framgångsrik.

Allvarligare apartheid i Israel-Palestina än i Sydafrika förr

Vår kontakt med sydafrikaner i Palestina/Israel ledde till att vi fick en inblick i att dessa ansåg att den apartheid och det särskiljande av människor som förekommer i vägar, checkpoints, landområden på de ockuperade områdena är ett betydligt allvarligare förtryck i vardagen än det sydafrikanska systemet någonsin var.

Även om tvåstatslösningen är det folkrättsliga primära alternativet är det många även i kyrkorna som förespråkar en människa, en röst. En enda demokratisk stat med lika rättigheter för alla. Ett Palestina/Israel som kan ge erkännande till alla sina invånare på jämlik basis.

Det statsvetenskapliga projekt i Lund som kallas Parallell States Project arbetar med hur den judiska och palestinska befolkningen skulle kunna leva på samma landområde med lika rättigheter och tillgodosedda skyddsbehov.

Martin Bubers vision

Det är en modern variant av Martin Bubers idé om en binationell stat. Den ter sig med det senaste krig i Gaza väldigt långt från dagens verklighet. Dock, den som drömmer med sanning och rättvisa som väv i sina drömmar kan i längden inte hindras från att ta fäste i människors hjärtan.

Att resa med unga människor var en särskilt rik upplevelse. När de ensamma möttes med sina jämnåriga växte nya relationer fram som kan bära hoppet vidare i nya generationer. Kyrkans mission och diakoni måste bäras av nya generationer. För det är som Mitri Raheb uttryckte det: *Hoppet är inte vad vi tror om framtiden utan den verklighet vi bygger i dag.* ■

Krubbans torg och födelsekyrkan. Foto: JO Aggedal.

Hastigt och omstritt FN-beslut

Födelsekyrkan vid Krubbans torg – ett världsarv

Födelsekyrkan vid krubbans torg i Betlehem är tillsammans med Gravkyrkan i Jerusalem världens viktigaste kyrkor.

Dessa är enligt traditionen platserna där Jesus föddes, dog och uppstod. Naturliga platser att bevara för kommande generationer.

När FN:s kultur- och utbildningsorgan UNESCO vid sitt möte i Sankt Petersburg i slutet av juni fattade beslut, med röstsiffrorna 13-6, om Födelsekyrkan som världsarv väckte detta såväl glädje som förstämning.

Ingenting som sker i Mellanöstern upplevs som neutralt. Det som i det flesta UNESCO beslut upplevs och bejakas av flertalet medlemsstater som kulturella beslut för att bevara vårt gemensamma kulturarv blir i Mellanöstern till politik.

Netanyahu kritisk

Israels premiärminister Benjamin Netanyahu menar i ett uttalande i Jerusalem Post att beslutet visar att UNESCO har en politisk agenda och inte längre endast arbetar med kultur.

På samma linje finns utrikesförvaltningen i USA även om man därifrån lite mera diplomatiskt pekar på den snabba processen som en signal om att UNESCO är på väg att förvandlas till en politisk organisation: "Platsen är helig för alla kristna,

Jesu födelseplats markeras med en stjärna.

den har uppenbart enorm religiös och historisk betydelse, men en sådan här hastig process används bara när en plats är under omedelbart hot att förstöras”.

Är Födelsekyrkan hotad?

Det är just frågan om kyrkan är hotad att förstöras som åsikterna går isär.

Från israelisk sida pekar man på det dåliga taket som förvaltarna av Födelsekyrkan under lång tid underlåtit att reparera och man menar att palestinska terrorister vanhelgat kyrkan och syftar då på belägringen år 2002.

Det är utifrån denna händelse och att kyrkan har förfallit sedan Israel ockuperade Västbanken 1967 som den palestinska myndigheten ansökte om att Födelsekyrkan skulle bli världsarv.

Uppenbarligen ansåg en majoritet av UNESCOs delegater att kyrkan är hotad eftersom man fattade beslutet i expressfart.

Normalt sker världsarvsbeslut efter en process under cirka arton månader med vetenskapliga undersökningar som grund. I detta fall hade undersökningarna endast inletts och UNESCOs tekniska rådgivare ansåg inför beslutet att Födelsekyrkan visserligen bör föras upp på världsarvslistan men att den inte uppfyller kriterierna för ett brådskande beslut.

Världen står på vår sida

Till nyhetsbyrån AFP uttryckte Nabil Abu Rudeina, president Mahmud Abbas talesperson, sin tacksamhet och glädje över beslutet.

– Det här globala erkännandet av det palestinska folkets rättigheter är en seger för vår kamp och för rättvisa. Beslutet visar att det är naturligt att världen står på vår sida och också erkänner det palestinska folkets och den palestinska statens rättigheter.

Oavsett om beslutet vilade på politiska eller kulturella värderingar är det viktigt för Betlehems kristna, ja för hela världens kristna, för det palestinska folket samt för alla människor som värnar världens gemensamma kulturarv att Födelsekyrkan i Betlehem av UNESCO utpekats som officiellt kulturarv. ■

Jan-Olof Aggedal, Lund

Källor: AFP; The Jerusalem Post; Jerusalem Times; <http://whc.unesco.org>.

Fakta: Palestina är sedan 2011 formellt medlemmar i UNESCO men ej i FN.

*Den låga ingången till födelsekyrkan – allt för att hästar inte skulle kunna ta sig in i kyrkan.
Foto: JO Aggedal.*

*Ett upprop att läsa upp helt eller delvis då kollekt tas upp till
Den Gode Herdens skola i Betlehem.*

Vädjan om julkollekt till barnen i dagens Betlehem.

Tack vare frivilligt insamlade medel i Sverige kan 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen få en gedigen skolutbildning på Den Gode Herdens skola i Betlehem.

Genom skolan bidrar Svenska Jerusalemsföreningen, som driver skolan, till att stärka kvinnors ställning i ett mansdominerat samhälle och till förståelse mellan olika folkgrupper och religioner.

Som kristen skola är den också ett stöd till den allt mindre kristna palestinska minoriteten i Det heliga landet.

Några tecken på att isoleringen av Betlehem med den upp till åtta meter höga betongmuren skall brytas finns inte. Elever och lärare på vår skola lever under dessa förhållanden, men arbetar för framtiden.

Ett bidrag till skolan är mycket välkommet och är ett tecken på solidaritet med folket i Jesu egen födelsestad Betlehem!

Tack för ert stöd och engagemang!

Växjö i Advent 2012

Jan-Olof Johansson
biskop, ordförande

Lars Aldén
prost, sekreterare

Svenska Jerusalemsföreningens
postgiro 2069-3, bankgiro 401-3330

Gåvosammanställning

Intäkterna för perioden 1 september till 13 november 2012 jämfört med samma period förra året:

Typ av gåva	2012	2011
Medlemsgåva	5 400 kr	4800 kr
Faddergåvor	35 350 kr	46153 kr
Gåvor till skolan	200 100 kr	66657 kr
Skolan, minnesgåvor	10 460 kr	3900 kr
Skolan, andra hyllningsgåvor	3 850 kr	4530 kr
Gåvor till sjukhuset	100 kr	3100 kr
Övriga gåvor	2 150 kr	220 kr
Kollektor	71 654 kr	58754 kr
Summa	411 164 kr	220764 kr

GÅVOREDOVISNING (10 september – 14 november 2012)

Vid födelsedag för Rune Gunnarsson, Nils-Erik Åberg, 75 år, Carl Adolf Murray, 100 år, Hans Boeryd, 50 år, Elsie Nilsson, 80 år, Lars Lejon, 50 år, Marianne Åhlberg, 80 år, Kerstin Mårtensson Fogelkvist, 80 år, Margareta Johansson, Göran Rask, 60 år, Roland Hervidsson, 50 år.

Till minnet av Helmer Hansson, Lars-Egon Svensson, Ingvar Arvidsson, Maud Berglin, Ole Dahl, Maud Berlin, Bengt Svahn, Karl-Magnus Börjesson, Sven-Åke Fröderberg, Ulla Nolin, Ina o Per Blomqvist, Britta Fondin, Bengt Ekhem, Bodil Elg, Sara Andersson, Samuel Grügiel, Ellen Olofsson, Ingefrid Envall.

Vid pensionsavgång för Mirjam Liljesson.

Vid dop av Saga Widströmer, Alexander Mårdh.

Vill Du bli fadder till en av flickorna vid Den Gode Herdens skola i Betlehem?

Det kan Du blir genom att bli regelbunden understödare av skolan.

Så här går det till: Du ger ett belopp till skolans verksamhet en gång i månaden eller i kvartalet eller så ofta det passar Dig. Beloppets storlek avgör Du själv. (Föreningens åtagande för en elevplats är för närvarande ca 4 500:-/år). Pengarna går inte till enskilt barn utan till skolans verksamhet. Men Du får namn på och uppgifter om den flicka som Du är fadder till och kan om Du vill få en personlig kontakt med henne.

Fyll i talongen nedan och skicka den till Britt Bergman (adress se sista sidan). Hon kommer då att ta kontakt med Dig och ge mer information.

Ja, jag vill bli fadder:

Namn

Adress

Tel

POSTTIDNING B
BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning åter-
sänds försändelsen med nya adres-
sen på framsidan (ej adressidan).

Adressändringar och retur till
Svenska Jerusalemsföreningen:
Sven Lenhoff,
Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ

Glöm inte att anmäla adressändring! Posten skickar inte tillbaka några tidskrifter längre!

Adresser i Det Heliga Landet

Vår skola i Betlehem har adressen: The Good Shepherd's Swedish School,
P.O.B. 64, Betlehem, via Israel. Tel och fax Betlehem 00 972-2-2742204.

Sjukhusets namn och adress är: Hussein bin Talal's Hospital, P.O.B. 67,
Betlehem, via Israel.

E-post till skolan: gsss@p-ol.com

Föreningens representant i Det heliga landet är Solveig Hanna:

Solveig Hanna, mobiltel: +972 577 689010, bostad i Jerusalem: +972 2 6717981.

E-postadress: Solveighanna@gmail.com

Adresser i Sverige

Jerusalemsföreningens hemsida: www.jerusalemsforeningen.se

Ordförande, biskop Jan-Olof Johansson, Östrabo, 352 39 VÄXJÖ,
tel och fax 0470-309 45, ansvarig utgivare för tidskriften. E-post: sjs@brevet.nu

Sekreterare Lars Aldén tel 0730-62 12 05. Österleden 66 a, 352 42 Växjö
e-post: lars.alden@swipnet.se

Redaktör för tidskriften: Lars Micael Adrian, Stora Tvärgatan 35, 223 52 Lund,
tel 046-18 88 10, 0727-43 82 41, e-post modgun@telia.com

Ansvarig för fadderbarnsverksamheten: Britt Bergman, Körbärvägen 6,
114 23 Stockholm, tel och fax 08-673 12 15, mobil 070-573 12 23.

Ansvariga för gåvoredovisning, adressregister och utskick av gåvoblanketter:
Barbro och Sven Lenhoff, Österleden 64 B, 352 42 VÄXJÖ, tel 0470-393 27,
e-post: sven.lenhoff@lyckansberg.net

Lundakretsen:

Kristina Lindström, Nyckelkroken 15, 226 47 Lund, tel 046-13 66 06.
e-post: kristina.lindstrom@comhem.se

Norrköpingskretsen:

Jonas Agestam, Solhem Alsäter, 605 97 Norrköping, tel 011-33 52 06.
e-post: jonas.agestam@svenskakyrkan.se

Årsavgiften, som ger rättighet att få tidskriften är minst 150 kr.
Plusgiro 20 69 - 3 • Bankgiro 401-3330

ISSN 0346-2307